

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 492/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **CONSULTORIO s. r. o.**, Na Hrebienku 40, Bratislava, IČO 46 298 827, zastúpenej advokátskou kanceláriou **LEGAL CARTEL s. r. o.**, Na Hrebienku 40, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát **JUDr. Radoslav Kačur**, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 42 Ek 2954/2021 a jeho uzneseniami zo 7. októbra 2021 a z 25. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 42 Ek 2954/2021 a jeho uzneseniami zo 7. októbra 2021 a z 25. októbra 2021. Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka má voči povinnému [REDACTED] pohľadávku priznanú exekučným titulom, na podklade ktorého sa viedlo exekučné konanie. Táto exekúcia bola zastavená podľa zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon

o ukončení niektorých exekučných konaní“ alebo aj „ZoUNEK“). Sťažovateľka ako oprávnená podala 16. augusta 2021 opätovný návrh na vykonanie exekúcie, v ktorom si (okrem iného) uplatnila aj náhradu paušálnych trov tzv. starej exekúcie vo výške 42 eur. Okresný súd uznesením č. k. 42 Ek 2954/2021 zo 7. októbra 2021 (ďalej aj „uznesenie vydané vyššou súdnou úradníčkou“) návrh sťažovateľky na vykonanie exekúcie v tejto časti zamietol, a to s poukazom na § 9 ods. 3 ZoUNEK. Podľa tohto ustanovenia totiž oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s podaním opätovného návrhu na vykonanie exekúcie po zastavení starej exekúcie okrem nároku na náhradu súdneho poplatku.

3. Sudca okresného súdu uznesením č. k. 42 Ek 2954/2021 z 25. októbra 2021 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“) zamietol sťažnosť sťažovateľky namierenú proti uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou o zamietnutí časti návrhu na vykonanie exekúcie. Svoje rozhodnutie založil v podstate na rovnakých dôvodoch, že sťažovateľka ako oprávnená nemá právo na náhradu tejto časti nákladov starej exekúcie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že okresný súd rozhodol v rozpore so zákonom, svoje rozhodnutie neodôvodnil žiadnym zákonným ustanovením, ale subjektívnym názorom sudcu, nerešpektoval účel a zámer zákonodarcu ani právny a záväzný názor ústavného súdu. V konkrétnostiach ďalej argumentuje:

a) Nezákonnosť uznesenia vyššej súdnej úradníčky o zamietnutí časti návrhu a napadnutého rozhodnutia sudcu spočíva najmä vo svojvoľnej interpretácii § 9 ods. 3 ZoUNEK. Okresný súd rozhodol v rozpore s jeho účelom zjavne bez oboznámenia sa s dôvodovou správou. Zákonodarca podľa sťažovateľky nehovorí o nemožnosti oprávneného pri podaní opätovného návrhu uplatniť si paušálne trovy starej exekúcie. Paušálne trovy starej exekúcie uhradené pred podaním opätovného návrhu nie je možné považovať za trovy spojené s podaním nového návrhu na vykonanie exekúcie, pretože je to v rozpore s § 195 Exekučného poriadku a s § 251 Civilného sporového poriadku. Za trovy exekúcie ich nemožno považovať tiež preto, že nevznikli v konaní samotnom, ale pred jeho začatím. Paušálne trovy starej exekúcie ako pohľadávka súdneho exekútora voči oprávnenému zanikajú úhradou súdnemu exekútorovi, a tým sa transformujú na príslušenstvo pohľadávky oprávneného proti povinnému podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Následne je ich hodnotu možné uplatniť v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie ako príslušenstvo pohľadávky vo forme nákladov spojených s jej vymáhaním, pričom § 9 ods. 3 ZoUNEK to nevylučuje, hoci o príslušenstve pohľadávky nepojednáva.

b) Nerešpektovanie záväzného názoru ústavného súdu sťažovateľka pozoruje v neprihliadnutí na stanovisko ústavného súdu vyjadrené v závere viac ako 60 rozhodnutí o tom, že nič nebráni oprávnenému, aby si uplatnil svoje majetkové práva – uhradené paušálne trovy starej exekúcie v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie (ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky).

c) Dôvody rozhodnutí okresného súdu sú podľa sťažovateľky neopodstatnené a nezmyselné. Okresný súd nechránil právo sťažovateľky na súdnu ochranu pri uplatňovaní jej práva na priznanie náhrady trov starých exekúcií, ktoré bola povinná zaplatiť pod hrozbou exekúcie.

d) Okresný súd nepriznaním náhrady uhradených paušálnych trov starej exekúcie zasiahol do majetkovej sféry sťažovateľky, čím sa jej majetok zmenšil, hoci si podľa ustanovení ZoUNEK

a podľa opakovane vyjadreného názoru ústavného súdu tieto mohla uplatniť v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie voči povinnému. Nezákonným rozhodnutím ju okresný súd obral o možnosť uplatniť si nárok na náhradu zaplatených paušálnych trov starej exekúcie, ktorý jej zo zákona patrí. Preto porušil aj označené hmotné práva sťažovateľky.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv uznesením č. k. 42 Ek 2954/2021 zo 7. októbra 2021

5. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

6. Sťažovateľka mala k dispozícii osobitný prostriedok procesnej obrany na ochranu označených práv proti uzneseniu vydanému vyššou súdnou úradníčkou, a to sťažnosť, ktorú aj využila. O tejto sťažnosti rozhodol sudca okresného súdu uznesením 25. októbra 2021, čo v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiu vyššej súdnej úradníčky. Preto ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením okresného súdu z 25. októbra 2021

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu o čiastočnom zamietnutí jej (opakovaného) návrhu na vykonanie exekúcie. Podľa názoru sťažovateľky vydal všeobecný súd napadnuté rozhodnutie na podklade svojvoľnej interpretácie § 9 ods. 3 ZoUNEK, v rozpore s účelom tohto zákona, zjavne bez poznania dôvodovej správy k tomuto zákonu a pri nerešpektovaní záväzného názoru ústavného súdu. Okresný súd postupoval nesprávne, ak jej nepriznal paušálne trovy starej exekúcie, ktoré bola povinná uhradiť súdnemu exekútorovi a na náhradu ktorých má zákonný nárok.

8. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno posudzovať spoločne.

9. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky ústavný súd zohľadnil súčasný postoj prezentovaný Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v kontexte jeho rozhodovacej činnosti v tzv. bagateľných veciach (rozhodnutie ESLP vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike, č. 8394/13, rozsudok z 27. 11. 2018), v zmysle ktorého tzv. bagateľnosť veci (predmetu konania) nemôže byť jediným a nosným dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti (I. ÚS 247/2019), a nie je tomu tak ani v tomto prípade.

10. Nadväzne, s ohľadom na charakter ďalších námietok uplatnených sťažovateľkou, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

11. O takú situáciu vo veci sťažovateľky nejde. K tomuto záveru dospel ústavný súd po tom, čo sa oboznámil s napadnutým uznesením sudcu, ktorého odôvodnenie ho vedie ku konštatovaniu, že okresný súd sa adekvátnym spôsobom vysporiadal so všetkými námietkami prednesenými sťažovateľkou v jej podaniach, a ktoré opätovne predostiera i v ústavnej sťažnosti. Okresný súd zdôraznil, že dôvodová správa nie je právne záväzným výkladom právnych noriem, tento podáva jedine súd. Taktiež zrozumiteľným spôsobom poukázal na obmedzenia pre prijatie záveru o záväznosti výkladu normatívneho textu obsiahnutého v dôvodovej správe ZoUNEK vo vzťahu k rozhodovacej právomoci všeobecného súdu (bod 15 napadnutého uznesenia). K tomu sa žiada dodať, že práca s dôvodovou správou na účely výkladu normatívneho textu má svoje vnútorné aplikačné limity. Spravidla o nej možno uvažovať v prípadoch, ak znenie normatívneho textu pripúšťa viacero výkladových alternatív. V tomto prípade je však znenie zákonného ustanovenia podľa názoru okresného súdu dostatočne jasné a zrozumiteľné, keď explicitne vylúčil možnosť oprávneného nárokovať si akékoľvek iné výdavky okrem zaplateného súdneho poplatku. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia zároveň vyplýva, že okresný súd sa s dôvodovou správou oboznámil, keď odkazoval na jej konkrétne časti, ktoré kriticky porovnával so zákonným znením, a vyjadril nesúhlas s názorom sťažovateľky, ktorá odvodzovala uplatnený nárok od dôvodovej správy izolovane, bez zohľadnenia znenia účinnej zákonnej úpravy.

12. Vo vzťahu k argumentácii okresného súdu opierajúcej sa o § 9 ods. 3 ZoUNEK ústavný súd nezistil taký výklad, ktorý by vykazoval znaky svojvôle. Okresný súd v podstate zaujal názor, že na náhradu žiadnych iných trov ako tých, ktoré sú spojené s podaním opätovného návrhu, oprávnený nemá nárok. Na sťažovateľkinu podstatnú argumentáciu o trovách starej exekúcie ako

príslušenstve pohľadávky okresný súd uviedol relevantné argumenty o nedostatku exekučného titulu voči povinnému na zaplatenie trov starej exekúcie (bod 17 napadnutého uznesenia). Poukázal tiež na širšie okolnosti obmedzenia trvania očakávania sťažovateľky na vymoženie pohľadávky v dôsledku ZoUNEK, ako aj na nemožnosť prenášania nákladov (neúspešnej) sťažovateľky zo starej skončenej exekúcie na povinného v opätovnej exekúcii. Ústavný súd takéto odôvodnenie nehodnotí ako svojvoľné, pretože úvahy okresného súdu sú rozumným postupom vyvoditeľné zo skutkových okolností prípadu a sú s ním dostatočne previazané.

13. Hoci rozhodnutie okresného súdu a jeho odôvodnenie vyznieva v neprospech právneho názoru predkladaného sťažovateľkou, nemožno ani jej úvahám uprieť určitý racionálny základ. Ústavný súd však nevidí na tomto mieste priestor pre vstup do úvah o správnosti či opodstatnenosti výkladových alternatív v zmysle požiadavky sťažovateľky, ak okresným súdom zvolený výklad nie je arbitrárny, nevedie k absurdným dôsledkom a je dostatočne odôvodnený.

14. Ako správne poukazuje sťažovateľka, ústavný súd v nedávnej dobe opakovane odmietol ústavné sťažnosti oprávnených namietajúcich porušenie ich základných práv v exekučnom konaní výzvami na úhradu trov starých exekúcií v upovedomeniach o zastavení starých exekúcií vydaných súdnymi exekútormi podľa ZoUNEK. Ústavný súd v nich vyslovil názor, že „*sťažovateľovi nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky*“. Tento názor však nemá žiaden ústavnoprávne relevantný význam pre posudzovanie teraz prerokovanej veci, na čo správne poukázal i okresný súd.

15. V spomínaných rozhodnutiach nešlo o vyslovenie ústavnoprávne významného právneho názoru, keďže tento sa netýkal podstaty rozhodovania ústavného súdu pri posudzovaní skôr podaných ústavných sťažností (*ratio decidendi*), ale budúceho možného návrhového uplatnenia náhrady paušálnych trov starej exekúcie. Už citovanú formuláciu je preto potrebné vnímať len ako deklaráciu procesnej legitímácie sťažovateľa spojenej s možnosťou podania opätovného návrhu na vykonanie exekúcie (teda načrtnutia popísanej možnosti), nie však odobrením dôvodnosti predmetnej náhrady, teda legitímácie vecnej. Tá môže byť, samozrejme, posúdená až v konaní, v ktorom k posudzovaniu uplatneného nároku dôjde, nie vopred a hypoteticky (IV. ÚS 512/2021).

16. Okresný súd sa s argumentom sťažovateľky o právnej záväznosti názoru ústavného súdu vysporiadal ústavne prijateľným spôsobom a nie je dôvod na tomto mieste opakovať jeho už zhrnuté úvahy. Nosný záver okresného súdu, že v novom exekučnom konaní nemá sťažovateľka voči povinnej nárok na vymoženie náhrady paušálnych trov starej exekúcie, ktoré uhradila súdnemu exekútorovi na základe upovedomenia o zastavení starej exekúcie, nenesie znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nepopiera zmysel aplikovanej právnej úpravy týkajúcej sa exekučného konania či tzv. starých exekúcií (bližšie napr. I. ÚS 224/2020) a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie.

17. Vo výsledku tak ústavný súd nezistil, že by súdna ochrana poskytnutá okresným súdom sťažovateľke vykazovala nedostatky dosahujúce intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, pre ktoré sťažnosti podanej sťažovateľkou proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky nevyhoveli a zamietol ju. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná

rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

18. Z ústavnoprávneho hľadiska niet v tomto prípade žiadneho dôvodu na spochybňovanie alebo prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi postupom okresného súdu, ktorý vyústil do napadnutého rozhodnutia, a obsahom namietaných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.3. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok a práva na ochranu majetku uznesením okresného súdu z 25. októbra 2021

19. Sťažovateľka porušenie označených hmotných práv (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) argumentačne odvíjala z prevažnej časti od namietaného porušenia jej práv procesnej povahy. Tvrdila, že došlo k nezákonnému zásahu do jej majetkovej sféry a k zmenšeniu majetku v dôsledku odobratia možnosti uplatniť si nárok na náhradu zaplatených paušálnych trov starej exekúcie, ktorý jej podľa zákona a judikatúry ústavného súdu patrí. Samostatnú argumentáciu bližšie nerozvinula.

20. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, nevyhnutným predpokladom porušenia jej hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jej procesných práv. Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv napadnutým rozhodnutím a postupom okresného súdu, rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich označených hmotných práv. Okresný súd sťažovateľku neobral o možnosť uplatniť si dotknutý nárok na súde, o čom svedčí skutočnosť, že o jej podanom opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie rozhodoval. Vo výsledku iba čiastočne nepriznal jej uplatnenému právu súdnu ochranu.

21. Navyše, podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka sčasti nerozlišuje, že k zmenšeniu jej majetku došlo už v dôsledku upovedomenia súdneho exekútora o zastavení exekúcie, ktorý sa riadil jednoznačným znením zákona. Je pochopiteľné, že tento zásah do majetkovej sféry sa sťažovateľka snažila napraviť v právnej rovine prenesením tohto bremena na povinnú v opätovnej exekúcii. Tým by do budúca získala vyhlídku aj fakticky dosiahnuť rovnakú pozíciu, v akej bola pred zastavením starej exekúcie. Okresný súd však tento postup napadnutým rozhodnutím neodobril.

22. Ústavný súd nad rámec už uvedeného v ďalšom považoval za potrebné vyjadriť sa aj k možnosti porušenia hmotných práv postupom okresného súdu.

23. Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu č. 1 (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou ESĽP. Preto posudzuje námietky sťažovateľky týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu, čl. 20 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa týchto článkov rovnakým skutkovým stavom.

24. V okolnostiach veci sa sťažovateľka domáha ochrany vlastníckeho práva v jeho prvej chránenej zložke ako vlastníckeho práva ku konkrétnej veci alebo právu, špecificky v zmarení z tejto zložky vyplývajúceho odvodeného práva, resp. legitímneho očakávania nadobudnúť majetok. Z judikatúry ESLP vyplýva, že dôležitým obmedzením ochrany vlastníctva je požiadavka, aby majetok existoval. Z čl. 1 dodatkového protokolu nevyplýva právo nadobúdať majetok. Pojem majetok sa môže vzťahovať na „skutočný majetok“ a na „majetkové hodnoty“ vrátane pohľadávok, na ktorých základe sťažovateľ môže prinajmenšom tvrdiť svoje „legitímne očakávanie“ skutočného užívania práva vlastniť majetok.

25. Budúce právo môže byť považované za majetok, pokiaľ už bolo nadobudnuté alebo ak je predmetom pohľadávky, ktorá je určitá. Ochrana poskytovaná čl. 1 dodatkového protokolu sa za istých okolností môže vzťahovať aj na „legitímne očakávanie“, ktorého predmetom je nadobudnutie majetkovej hodnoty. V prípade, že majetkový záujem má charakter pohľadávky, možno predpokladať, že dotknutá osoba má „legitímny záujem“, pokiaľ má tento záujem dostatočný základ vo vnútroštátnom práve, napr. ak je potvrdený ustálenou judikatúrou súdov (Kopecký proti Slovensku, rozsudok z 28. 9. 2004, č. 44912/98, § 52). O existencii „legitímneho očakávania“ však nie je možné hovoriť, ak panujú rozpory o tom, ako má byť vnútroštátne právo vykladané a uplatňované, a ak vnútroštátne súdy definitívne odmietli argumenty predložené v tomto ohľade sťažovateľom (Glaser proti Českej republike, rozsudok zo 14. 2. 2008, č. 55179/00, § 50 – § 52, Anheuser-Busch Inc. proti Portugalsku, rozsudok z 11. 1. 2007, č. 73049/01, § 63 – § 65). Preto je dôležité odpovedať na otázku, či sa za daných okolností sťažovateľka stala nositeľkou opodstatneného záujmu chráneného čl. 1 dodatkového protokolu.

26. Pokiaľ ide o základ nároku na paušálne trovy starej exekúcie podľa § 6 ZoUNEK patriaceho súdnemu exekútorovi po zastavení exekúcie, ústavný súd uvádza, že v zmysle jeho judikatúry by mohlo ísť o majetok požívajúci ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (m. m. II. ÚS 31/04), hoci na rozdiel od odkazovanej veci k jeho nadobudnutiu môže dôjsť v tomto prípade aj bez rozhodnutia všeobecného súdu, len na základe upovedomenia samotného súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie podľa § 5 ZoUNEK.

27. Naproti tomu oprávnený ako subjekt podľa ZoUNEK znášajúci prípadné súdnym exekútorom uplatnené trovy starej exekúcie v tom istom zákone nemá obdobným spôsobom zakotvený nárok na náhradu trov starej exekúcie proti povinnému, ak sa rozhodne podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatniť si ich. V § 9 ods. 3 ZoUNEK je však uvedené pravidlo, že okrem náhrady súdneho poplatku za (opätovný) návrh nemá oprávnený nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Z formulácie tohto ustanovenia je možné vyvodiť, že zákonodarca si je vedomý toho, že oprávnenému môžu vzniknúť trovy spojené s podaním opätovného návrhu, rozhodol sa však obmedziť trovy oprávneného uspokojované v novej exekúcii na jedinú ich zložku, a to zaplatený súdny poplatok. Napriek tomu ústavný súd pripúšťa, že vo vzťahu k ďalším nákladom súvisiacim s ukončením predošlej exekúcie môžu vzniknúť aplikačné či výkladové otázky, na ktoré musí odpovedať exekučný súd. Z textu § 9 ods. 3 ZoUNEK použitím výkladu *a contrario* sa iste dá právne uvažovať o uplatňovaní trov starej exekúcie aj spôsobom naznačeným sťažovateľkou, ktorý vyplýva z hmotného práva a spomína ho aj dôvodová správa. V nej zákonodarca len poukázal na možné hmotnoprávne riešenie, ktoré nepovažoval za potrebné zakotviť do záväzného textu zákona.

28. Uhradením paušálnych trov starej exekúcie súdnemu exekútorovi sťažovateľka splnila povinnosť vyplývajúcu zo ZoUNEK a z upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Či sa tým peňažná hodnota transformovala do príslušenstva pôvodne vymáhanej pohľadávky a stala sa samostatným právom, ktoré by mohla vykonávať, však bolo podľa názoru ústavného súdu otázkou výkladu jednoduchého práva patriacou okresnému súdu. Okresný súd ako orgán s právomocou túto otázku autoritatívne posúdiť však (opakovane) neprijal takýto výklad. Išlo pritom o novú právnu otázku vzniknutú v súvislosti s prijatím ZoUNEK, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2020. Ústavný súd v súlade s pravidlami uplatňovania svojej právomoci považuje za vhodné, aby takéto otázky primárne riešil a vyvodzoval z nich ďalšie procesné následky samotný okresný súd v podobe vydania poverenia na vykonanie exekúcie alebo zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie. Ak ústavný súd nezistil zo strany okresného súdu v napadnutom rozhodnutí arbitrárnosť, musí vychádzať zo záveru, že zákonný nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie voči povinnej v exekučnom konaní začatom na základe opätovného návrhu sťažovateľka nemá. Totožná právna otázka bola predmetom rozhodovania ústavného súdu aj vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 557/2021 a IV. ÚS 512/2021.

29. Všeobecné pravidlo pre rozlíšenie, kedy je pohľadávka dostatočne určitá a kedy je skôr v polohe nádeje, je, že pokiaľ bolo určité majetkové právo priznané právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho orgánu, ktoré je vykonateľné, potom ide o „majetok“ v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu (*Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.* Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 1261). V okolnostiach prípadu je situácia špecifická tiež tým, že ide o exekučné konanie, v ktorom sa má posúdiť priznanie majetkového práva. Vyhovenie zamietnutej časti návrhu sťažovateľky by znamenalo poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie aj na uplatňovanú sumu 42 eur. Poverenie však nie je „klasickým“ súdnym rozhodnutím, ale ide o individuálny právno-aplikačný akt adresovaný súdnemu exekútorovi, ktorý nemá priame právne účinky voči osobe povinného, nie je rozhodnutím vo veci samej a nezakladá prekážku *res iudicata* (*Števček, M., Kotřecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P.* a kol. Exekučný poriadok. Komentář. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 275). Preto podľa názoru ústavného súdu nie je vhodné, aby sa spomenuté pravidlo malo zodpovedajúco vzťahovať aj na takéto rozhodnutie exekučného súdu, ktorým sa potvrdzuje zákonnosť vedenia exekúcie a ktoré môže byť v ďalšom priebehu exekúcie prehodnotené. Určujúcim pre potreby súdnej praxe by v tejto súvislosti mohli byť skôr uznesenia exekučného súdu o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie alebo o zastavení exekúcie, z ktorých môže tiež vyplývať spôsob posudzovania uplatnených súm predstavujúcich pôvodne trovy starej exekúcie.

30. Sťažovateľka neuviedla, že by zo strany okresného súdu došlo v iných prípadoch tvoriacich ustálenú prax k prijatiu takého výkladu, v zmysle ktorého by priznával náhradu tejto sumy pôvodných trov starej exekúcie voči povinným po podaní opätovného návrhu (napríklad ako príslušenstvo podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), teda že by poveroval súdnych exekútorov na vykonanie exekúcie. Skôr naopak, sama sťažovateľka naznačuje prax okresného súdu založenú na výklade v neprospech tohto záveru. Ani už spomenutá judikatúra ústavného súdu nesvedčí o tom, či v skutočnosti okresný súd opätovné návrhy na vykonanie exekúcie, obsahujúce sumy pôvodne predstavujúce trovy starej exekúcie, vybavuje poverením súdneho exekútora na vykonanie exekúcie, prípadne že by takýto spôsob rozhodovania okresného súdu považoval za správny alebo ústavne súladný.

31. V súhrne, zo sťažovateľkou odkazovanej judikatúry ústavného súdu, zákonnej úpravy alebo z rozhodovacej praxe exekučného súdu podľa názoru ústavného súdu nevyplýva, že by nádej sťažovateľky na získanie majetkového práva dosahovala takú úroveň, že by mala byť premietnutá do reálneho priznania, resp. vymoženia uplatnenej sumy. Jej záujem majetkovej povahy s povahou pohľadávky podľa ústavného súdu nemá dostatočný právny základ pre to, aby ho bolo možné považovať za „legitímne očakávanie“. Hoci právna úprava ZoUNEK a Občianskeho zákonníka nevyklučuje uplatnenie sťažovateľkinho majetkového práva, resp. ho umožňuje, rozhodujúcu úlohu pri riešení tejto otázky zohráva podľa názoru ústavného súdu aplikačná prax. Verejne dostupná rozhodovacia prax exekučného súdu, ako aj napadnuté rozhodnutie sú založené na výklade, ktorý priznanie náhrady takýchto konkrétnych nákladov neuznáva a striktne vyčleňuje oprávneným zaplatené trovy starej exekúcie z vymáhania v exekúcii vedenej na základe opätovného návrhu. Ústavný súd za takéhoto stavu preto uzatvára, že sťažovateľka v prerokovanej veci sa v nádeji na vymoženie náhrady trov starej exekúcie nestala nositeľkou „legitímneho očakávania“ hodného ochrany podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

32. K rovnakým záverom dospel ústavný súd aj vo veciach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 616/2021 a sp. zn. IV. ÚS 622/2021, od ktorých sa ústavný súd vzhľadom na obsahovú totožnosť právnej argumentácie k nastolenému problému nemá dôvod odchyliť.

33. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým rozhodnutím okresného súdu a obsahom namietaných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

34. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu